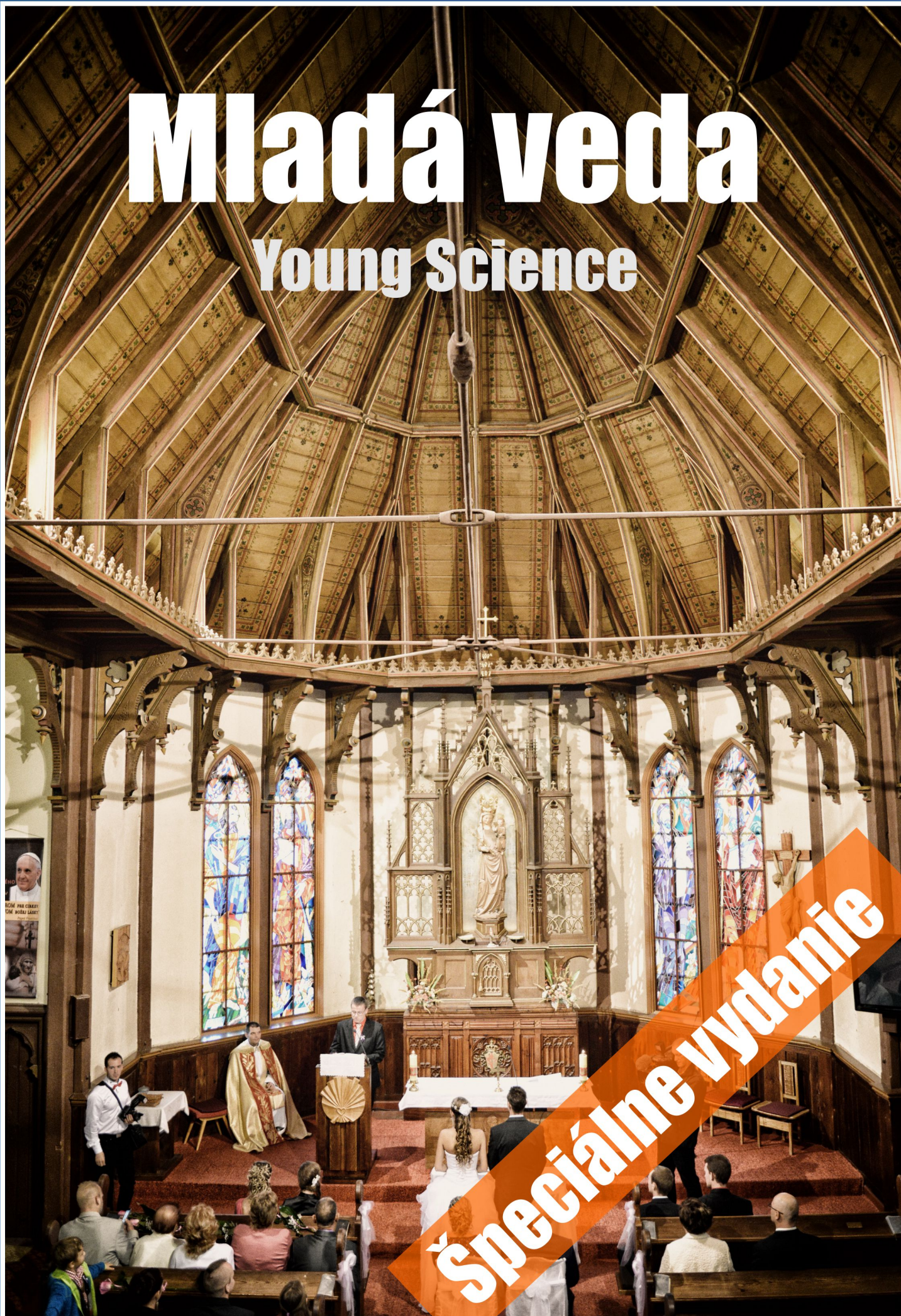

Mladá veda

Young Science

Špeciálne vydanie

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

August 2017 (číslo 3)

Ročník piaty

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Starý Smokovec, 2015. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

MOTIVÁCIA ŠTUDENTOV K VOĽBE ŠTUDOVAŤ NA VYSOKEJ ŠKOLE

MOTIVATION OF STUDENTS TO STUDY AT UNIVERSITY

Lenka Ližbetinová¹

Autorka pôsobí ako odborná asistentka na Fakulte podnikové stratégie na Vysokej škole technické a ekonomickej v Českých Budějoviciach. Vo svojom výskume sa venuje problematike motivácie, vnútropodnikovej komunikácii a riadeniu profesijnej kariéry.

The author works as an assistant at the Faculty of Business Strategy at the Institute of Technology and Business in České Budějovice. In her research she deals with motivation, internal communication in enterprise and career planning.

Abstract

The aim of this article is to present partial results of research aimed at motivating students to choose to study at college. The presented part of the research in this article was conducted on a sample of students studying at the University of South Bohemia in České Budějovice in 2016. The research results testify to the facts, the extent to which students responsibly approach the choice to attend college, the choice of area of study and therefore what their motivation for this decision.

Key words: university students, reasons for study, education, motivation

Abstrakt

Cieľom tohto článku je prezentovať čiastkové výsledky výskumu zameraného na motiváciu študentov k voľbe študovať vysokú školu. Prezentovaná časť výskumu v tomto článku bola realizovaná na vzorke študentov študujúcich denné štúdium na Jihočeskej univerzite v Českých Budějoviciach v roku 2016. Výsledky výskumu vypovedajú o skutočnosti, do akej miery študenti zodpovedne pristupujú k voľbe študovať na vysokej škole, k voľbe odboru štúdia a teda aké sú ich motivácie k tomuto rozhodnutiu.

Kľúčové slová: študenti vysokých škôl, dôvody štúdia, vzdelávanie, motivácia

Úvod

Každý jedinec v priebehu svojho profesijného života prechádza viacerými fázami vývoja a dostáva sa do situácií, kedy musí zvoliť smer, ktorým sa bude ďalej jeho život uberať. Tieto voľby nie sú jednoduché a je možné, že pokiaľ by mal dotyčný možnosť ešte raz sa rozhodovať, zvolil by inú cestu (Kampf a Ližbetinová, 2015). Na druhú stranu, každý z nás je jedinečnou bytosťou, ktorá má vlastné preferencie, očakávania a rebríček hodnôt (Lorincová

---

¹ Adresa pracoviska: Ing. Lenka Ližbetinová, PhD., Fakulta podnikové stratégie, Vysoká škola technická a ekonomickej v Českých Budějoviciach, E-mail: lizbetinova@mail.vstecb.cz

et al., 2016). Preto sa každý rozhoduje na základe iných „filtrov“ preferencií, s prihliadnutím na snahu o realizáciu svojho osobného potenciálu (Hitka a Balážová, 2015; Hitka a Sirotiaková, 2011).

Veľká časť absolventov stredných škôl si nie je istá, v akej oblasti sa chce realizovať a k voľbe štúdia nepristupuje s objektívnym a rozvážnym nadhľadom charakteristickým pre staršiu generáciu. Faktom je, že len malé množstvo jedincov vie, čo chcú v budúcnosti robiť a kam ďalej smerovať. Budúca oblasť štúdia by ich mala baviť, mala by im poskytovať finančné zázemie a stabilitu, zábavu, inšpiráciu i sebarealizáciu (Ližbetinová a Farkašová, 2016, Lorincová, 2015).

Problémom súčasnej doby, s ktorým sa niektoré odbory na vysokých školách často stretávajú je, že dopyt študentov po vysokoškolskom štúdiu je nižší. Tým sa otvára možnosť dostať sa na vysoké školy i študentom s horším prospechom. Táto situácia je spôsobená pôsobením viacerých súkromných vysokých škôl, ako i nižšími populačnými ročníkmi (ČSU, 2016). Vzhľadom k tejto skutočnosti je vhodné klásť si otázku: „Akým spôsobom študenti pristupujú k voľbe študovať na vysokej škole, a na základe akých preferencií si volia obor štúdia?“ Študenti sa nachádzajú v prípravnom období kariéry (Schein, 1978), ktoré je jedným z najdôležitejších období pre každého jedinca, keďže je sprevádzané hľadaním budúceho smerovania v profesijnom živote (Clark, 1992).. Hľadajú aký typ školy a študijného oboru bude pre nich ideálny (Dreher a Bretz, 1991, Monroe, 2007.). Neznamená však úplne, že táto voľba bude pre nich konečná a nemenná (Morgan, 1986). Ako uvádza Bělohávek, autor zaoberajúci sa vývojom a riadením kariéry (Bělohávek, 1994, s. 59): „Koľko ľudí dnes pracuje v iných povolaniach, než ktorým sa vyučili, alebo v iných odboroch, než ktoré vyštudovali.“ Toto tvrdenie podporujú viaceré štúdie o uplatnení vysokoškolských absolventov na trhu práce (Info Absolvent, 2016; Kvačková, 2015).

Metodika a cieľ

Cieľom tohto článku je prezentovať čiastkové výsledky výskumu zameraného na motiváciu študentov k voľbe štúdia na vysokej škole. Prezentovaná časť výskumu v tomto článku bola realizovaná na vzorke študentov študujúcich na Jihočeskej univerzite v Českých Budějoviciach. Výsledky výskumu vypovedajú o skutočnosti, do akej miery študenti zodpovedne pristupujú k voľbe študovať na vysokej škole, k voľbe odboru štúdia a teda aké sú ich motivácie k danému rozhodnutiu. Samotný výskum prebiehal v roku 2016, pričom boli dokazovaní študenti denného štúdia „zemědělského a ekonomického oboru“, tj. Ekonomické fakulty a Zemědělské fakulty na Jihočeské univerzitě v Českých Budějoviciach. Výskum prebiehal cieleným oslovením respondentov prostredníctvom e-dotazníku, ktorý bol distribuovaný emailom a taktiež prostredníctvom uzavretých študentských sociálnych e-skupín. Pre zistenie, čo motivovalo a tým pádom i viedlo študentov k rozhodnutiu študovať na vysokej škole, voľbe danej vysokej školy a odboru štúdia boli kladené 3 základné dotazy s možnosťou alternatívnych odpovedí. Respondenti mali možnosť ponúkané voľby hodnotiť v Linkertovej hodnotiacej škále od 1-5, kde 1 znamenala žiadnu dôležitosť (prioritu) a 5 vysokú dôležitosť (prioritu) pri rozhodovaní.

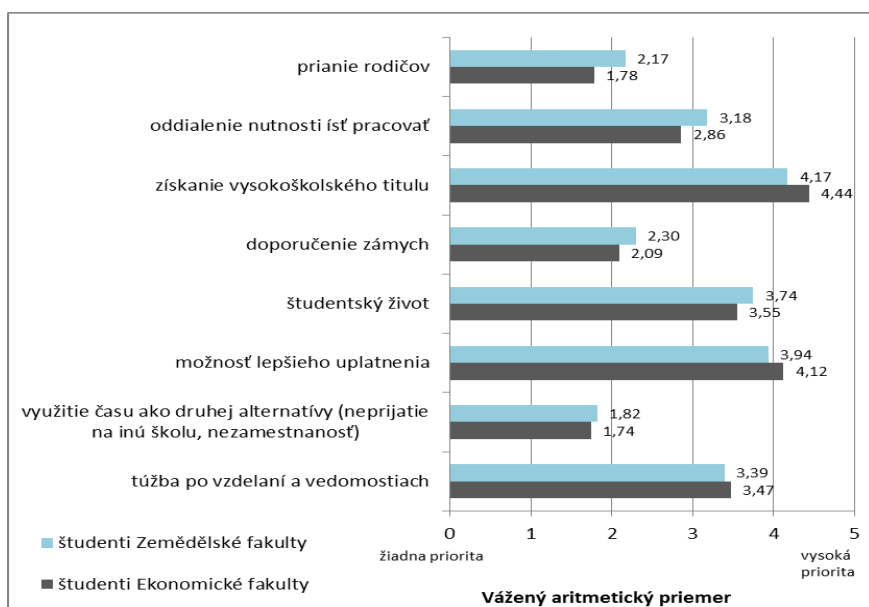
Výskumná vzorka zahŕňa 291 študentov, z toho 150 študentov Ekonomické fakulty a 141 študentov Zemědělské fakulty. Z hľadiska rodovej príslušnosti vzorka pozostáva z 113

mužov a 178 žien. Vzorka bola volená na s ohľadom na pomer počtu študentov jednotlivých skupín v rokoch 2015 – 2016 (Vysoké školy, 2016, Zemědělská fakulta Jihočeská univerzita, 2016, Ekonomická fakulta Jihočeská univerzita, 2016).

Výsledky a diskuse

Otázka správnej voľby odboru štúdia a typu vysokej školy, s cieľom budovania budúcej profesijnej kariéry, nie je ľahká a ovplyvňuje ju viacero faktorov. Výsledky výskumu prezentujú, na základe akých atribútov sa študenti rozhodujú a čo ich iniciuje k voľbe študovať na vysokej škole. Aké sú ich dôvody k výberu oboru štúdia a pristupovali študenti k tomuto rozhodnutiu zodpovedne, či volili ľahšiu cestu?

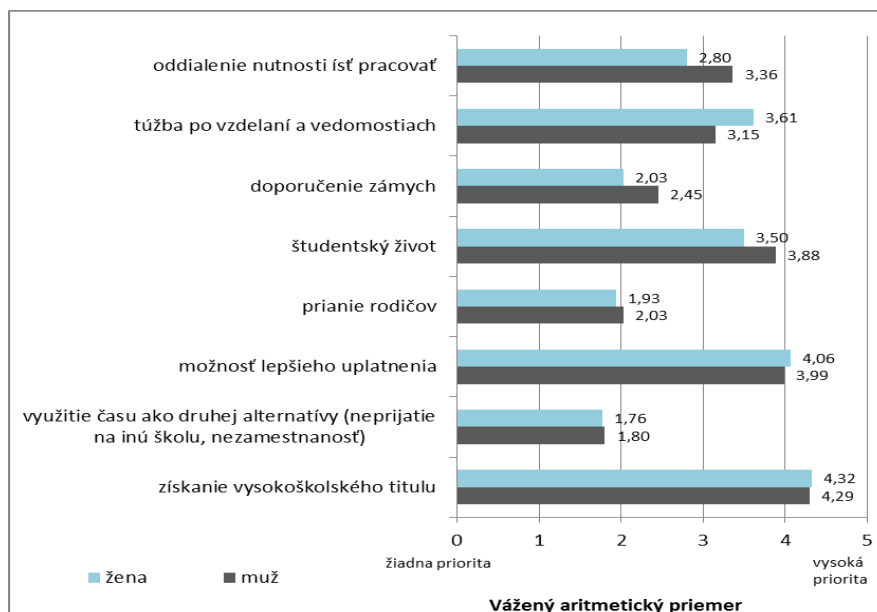
V grafoch 1-6 sú vyhodnocované údaje vo forme výsledných známok (vážený aritmetický priemer) v rámci preferencií zaznačených v hodnotiacej škále respondentmi (1 do 5, kedy 1 = najmenej dôležité a 5 = najdôležitejšie).

Graf 1 – Faktory vplývajúce na voľbu absolvovať vysokoškolské štúdium podľa fakulty

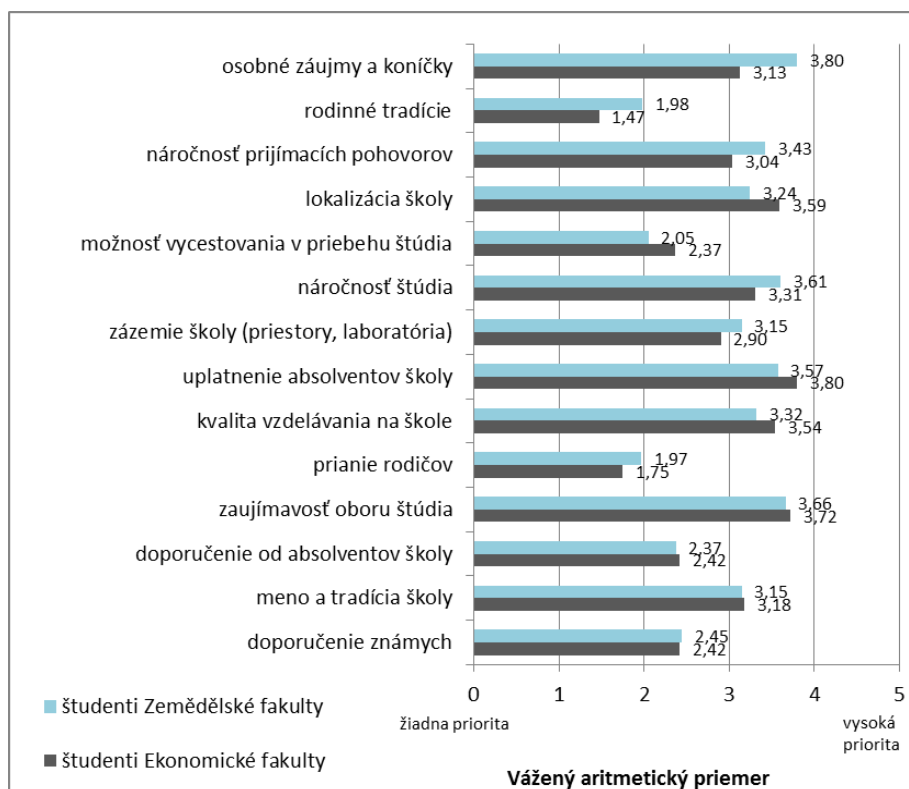
Zdroj: vlastný výskum

Graf 1 prezentuje komparáciu dôležitostí faktorov, ktoré študentov skúmaných fakúlt viedli k voľbe študovať na vysokej škole. Študentov oboch fakúlt iniciovalo k voľbe vysokoškolského štúdia približne rovnaké poradie preferencií jednotlivých faktorov. Najdôležitejšiu úlohu v ich voľbe zohrala túžba po vysokoškolskom titule, lepšom uplatnení, študentskom živote a až následne túžba po vedomostiach a vzdelávaní. Jednotlivé faktory na grafe 1 sú usporiadané vzostupne v závislosti od rozdielného pohľadu študentov sledovaných študijných zameraní. Študenti Zemědělské fakulty o 0,39 viac motivuje prianie rodičov a o 0,32 oddialenie nutnosti ísť pracovať. Taktiež viac prihliadali na doporučené známych (o 0,21) a túžbu po študentskom živote (o 0,19). Naproti tomu študenti Ekonomickej fakulty viac motivovala túžba po získaní vysokoškolského titulu (o 0,27) a tým i lepšieho uplatnenia v budúcnosti (o 0,18).

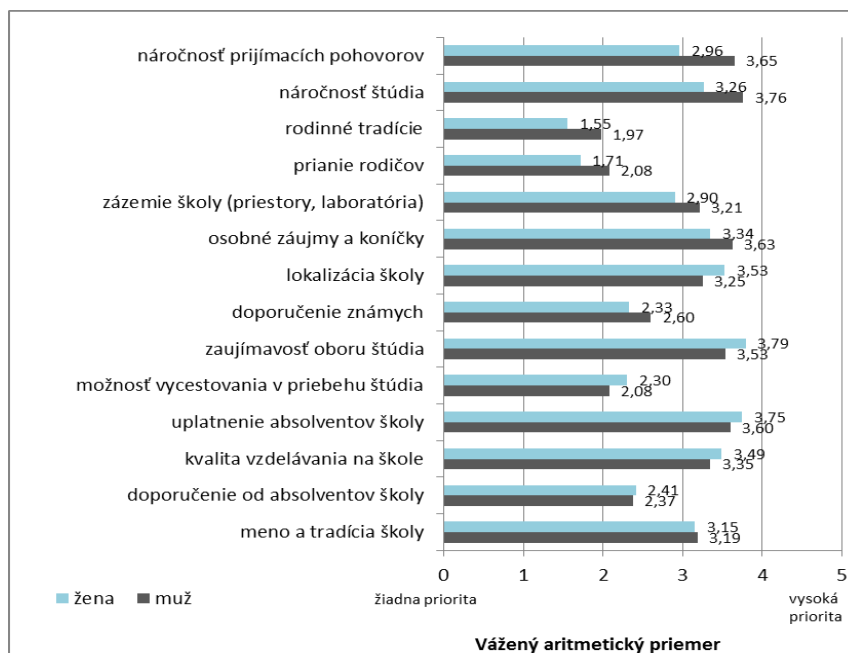
Graf 2 – Faktory vplývajúce na voľbu absolvovať vysokoškolské štúdium podľa rodovej príslušnosti
Zdroj: vlastný výskum

Komparácia dôvodov, ktoré stáli za rozhodnutím ísť študovať na vysokej škole z hľadiska rodovej príslušnosti (graf 2) ukazuje na odlišné očakávania od štúdia u skúmaných skupín. Poradie prvých dvoch najdôležitejších atribútov majú obe skupiny totožné, a to získanie vysokoškolského titulu a tým i lepšieho uplatnenia. V poradí preferencií u tretieho najdôležitejšieho faktoru dochádza u mužov k uprednostneniu túžby po študentskom živote (3,88 o 0,38 viac než u žien) a oddialenia nutnosti ísť pracovať (3,36 o 0,56 vyššia dôležitosť než u žien), pričom pre študentky je tretím faktorom v poradí túžba po vzdelaní a vedomostiach (3,61 o 0,46 vyššia dôležitosť než u mužov).

Graf 3 – Faktory ovplyvňujúce výber školy a typu štúdia vzhľadom k fakulte
Zdroj: vlastný výskum

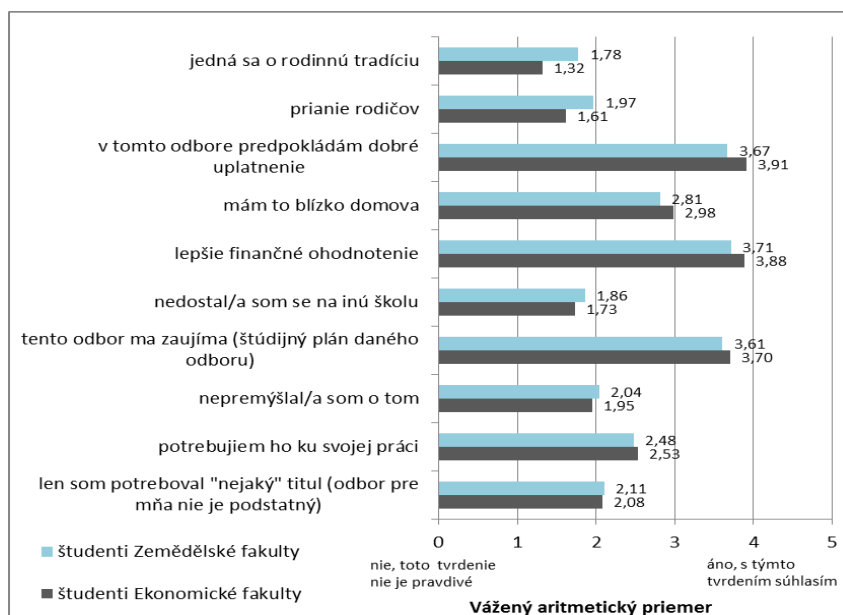
Grafy 3 a 4 prezentujú komparáciu dôležitosti faktorov z hľadiska rodovej príslušnosti a študijného zamerania, ktoré viedli respondentov k výberu vysokej školy a typu štúdia. Na grafoch sú faktory usporiadané zostupne vzhľadom k rozdielnosti priorit. Študentky pri voľbe školy najviac zaváža zaujímavosť oboru štúdia (3,79), budúce uplatnenie (3,75), lokalizácia (3,53) a kvalita vzdelávania (3,49). U študentov boli dôležitými faktormi náročnosť prijímacích pohovorov (3,65) a samotného štúdia (3,76), osobné záujmy (3,63) a až následne budúce uplatnenie (3,60). Z pohľadu rodovej príslušnosti je práve pre mužov dôležitejší faktor náročnosti prijímacích pohovorov (rozdielnosť preferencie o 0,7) a štúdia (rozdiel o 0,5). Skutočnosť môže čiastočne súvisieť i s vyšším obsadením mužov (63%) na Zemědělskej fakulte (čo potvrdzuje i komparácia z hľadiska fakúlt). U študentov i študentiek prianie rodičov a rodinné tradície zohrávali najmenej dôležitú úlohu pri voľbe školy. Napriek tomu sú študenti viac ovplyvnení prianím rodičov (rozdiel 0,37) a rodinnými tradíciami (rozdiel preferencie o 0,42) než študentky. Naopak, študentky viac prihliadajú na zaujímavosť odboru (o 0,26), budúce uplatnenie (o 0,15), kvalitu vzdelávania (o 0,14), ako i možnosť vycestovania (o 0,22).

Graf 4 – Faktory ovplyvňujúce výber školy a typu štúdia vzhľadom k rodovej príslušnosti
Zdroj: vlastný výskum

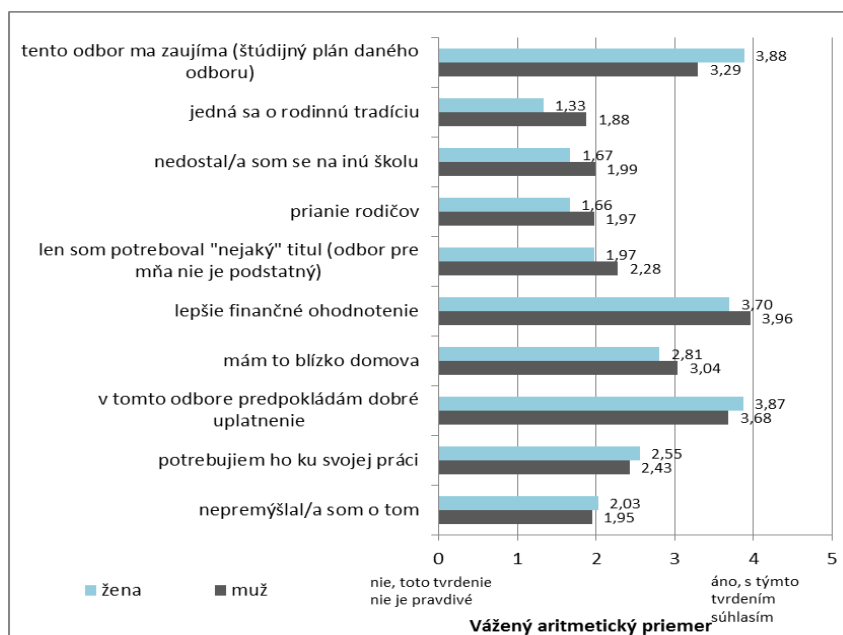
Pre štúdium na Jihočeskej univerzite na fakulte Zemědělské boli u študentov rozhodujúcim faktorom osobné záujmy a koníčky (3,80), zaujímavosť odboru (3,66), náročnosť štúdia (3,61) a budúce uplatnenie (3,57) (graf 4). Prianie rodičov (1,97) a rodinné tradície (1,98) nepredstavovali podstatný faktor pri voľbe tejto školy (u ekonomického zamerania ešte o 0,5 nižšiu). Naproti tomu pre študentov ekonomického zamerania boli prioritné faktory ako budúce uplatnenie (3,8), zaujímavosť odboru štúdia (3,72), lokalizácia školy (3,59) a kvalita vzdelávania (3,54). Najmarkantnejšie odlišnosti preferencií medzi študentmi z hľadiska študijného zamerania sú z pohľadu osobných záujmov a koníčkov (o 0,67), rodinných tradícií (o 0,51) a náročnosti štúdia (o 0,3), kedy študenti Zemědělské fakulty na tieto atribúty viac prihliadajú. Naopak študenti Ekonomickej fakulty kladli väčší dôraz na lokalizáciu školy (o 0,35), možnosti vycestovania (o 0,32) a budúce uplatnenie (o 0,23).

Graf 5 – Faktory ovplyvňujúce výber odboru štúdia vzhľadom k fakulte
Zdroj: vlastný výskum

Graf 5 prezentuje dôvody výberu študijného odboru vzhľadom k fakulte študenta. Študenti ekonomickej fakulty sa pre odbor rozhodli hlavne z dôvodu, že v ňom predpokladajú dobré uplatnenie (3,91, čo je o 0,24 oproti druhej skupine), očakávajú v ňom lepšie finančné ohodnotenie (3,88) a zaujíma ich (3,7). Pre študentov Zemědělské fakulty bolo hlavným dôvodom lepšie finančné ohodnotenie v budúcnosti (3,71), lepšie uplatnenie (3,67), ich osobný záujem a lokalizácia v blízkosti domova. Najväčší nepomer v dôležitosti predstavujú pri rozhodovaní týchto skupín študentov atribúty rodinnej tradície (o 0,46) a prania rodičov (o 0,36).

Graf 6 – Faktory ovplyvňujúce výber školy a typu štúdia vzhľadom k rodovej príslušnosti
Zdroj: vlastný výskum

Z hľadiska rodovej príslušnosti (graf 6) sa ženy rozhodovali s väčším prihladením na osobný záujem (3,88) o oblasť než muži (o 0,59). U mužov naopak hralo dôležitejšiu rolu pranie rodičov (1,98) spolu s rodinnou tradíciou (1,88, o 0,5 viac), neúspech na prijímacích pohovoroch na inej škole (1,99) ako i túžba po akomkoľvek vysokoškolskom titule (2,28).

Záver

Článok prezentuje čiastkový výstup z výskumu zameraného na motiváciu študentov študovať vysokú školu a ich prístup k samotnému štúdiu, či príprave na budúce povolanie. V rámci čiastkových výsledkov sú tu prezentované dôvody k štúdiu a voľbe zamerania vybraných fakúlt Jihočeskej univerzity. Z celkového pohľadu je možné konštatovať, že študenti Jihočeskej univerzity nepristupujú k výberu vysokoškolského štúdia nezodpovedne. Zaujímajú sa o budúce uplatnenie po štúdiu a taktiež prihládajú na osobný záujem o oblasť štúdia. Problematickou oblasťou sa javí záujem o nižšiu náročnosť prijímacích pohovorov a samotného štúdia za účelom získania vysokoškolského titulu u mužov a študentov Zemědělské fakulty. Je dôležité, aby vysoké školy nepodliehali tlaku vytvoreného znižovaním počtu prihlásených študentov na úkor znižovania náročnosti štúdia.

Tento článok odporúčala na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda: doc. PhDr. Dagmar Weberová, PhD.

Použitá literatúra

1. BĚLOHLÁVEK, F., 1994. *Osobní kariéra*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-7169-083-X.
2. CLARK, F., 1992. *Total Career Management. Strategies for Creating Management Careers*. London: McGraw-Hill.
3. ČSU, 2016. *Sociální statistika*. [online]. [cit. 2016-6-7]. Dostupný z <http://www.csu.cz>.
4. EKONOMICKÁ FAKULTA JIHOČESKÉ UNIVERZITY, 2016. *Informace pro zájemce o studium* [online]. [cit. 2016-11-10]. Dostupné z: <http://www.ef.jcu.cz/zajemci-o-studium>
5. HITKA, M. a Ž. BALÁŽOVÁ, 2015. The impact of age, education and seniority on motivation of employees. *Business: Theory and practice*. 1/2015, volume 16. Litva: Vilnius. 2015. pp. 113-120. ISSN 1648-0627. doi:10.3846/btp.2015.433
6. HITKA, M. a M. SIROTIKOVÁ, 2011. Impact of economic crisis on change of motivation of Ekoltech s. r. o. Fiřakovo employees. (Vplyv hospodárskej krízy na zmenu motivácie zamestnancov Ekoltech s. r. o. Fiřakovo). *Drewno wood*. Nr. 185. Vol. 54. Poľsko. ISSN 1644-3985. s. 119-126
7. INFO ABSOLVENT, 2016. *Nezaměstnanost absolventů podle oborů vzdělání* [online]. © Národní ústav pro vzdělávání [cit. 2016-11-10]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-02/Nezaměstnanost-absolventu-podle-oboru-vzdelani/12?Oblast=1&so=72&o=18712&kv=3&paramName=o>
8. KAMPF, R. a L. LIŽBETINOVÁ, 2015. The identification and development of talents in the environment of logistics companies. *Nase More*, Dubrovnik: University of Dubrovnik, vol. 62, Special Issue, s. 139-142. ISSN 0469-6255. doi:10.17818/NM/2015/SI9.
9. KVAČKOVÁ, R., 2015. *Absolventi VŠ vydělávají až 50 tisíc*. In: Lidové noviny. 2015-2-17, str. 12-15.
10. LIŽBETINOVÁ, L. a V. FARKAŠOVÁ, 2016. Librarians Competencies in the Global Environment. In prof. Ing. Tomáš Klieštík, PhD.. *Globalization and Its Socio-Economics Consequences*. Žilina, SR: ZU - University of Žilina, 2016. s. 1204-1210, 7 s. ISBN 978-80-8154-191-9.
11. LORINCOVÁ, S. 2015. Improvement of the Effectiveness in the Recruitment Process in the Slovak Public Administration. In *Procedia Economics and Finance* Vol. 34, 2015, pp. 382 – 389. Business Economics and Management 2015 Conference, BEM 2015. Doi:10.1016/S2212-5671(15)01644-5

12. LORINCOVÁ, S., HITKA, M., ČAMBÁL, M., SZABÓ, P. a J. JAVORČÍKOVÁ, 2016. Motivational Factors Influencing Senior Managers in the Forestry and Wood-Processing Sector in Slovakia. *BioResources*, 11(4), 10339-10348.
13. MONROE, J., 2007. *Ideální kariéra a zaměstnání: osobní poradce pro výběr nejlepší práce a kariéry*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1947-4.
14. MORGAN, G., 1986. *Images of Organization*. Beverly Hills: SAGE. ISBN 978-1412939799.
15. SCHEIN E.H., 1978. *Career Dynamics: Matching Individual and Organizational Needs*. Massachusetts: Addison-Wesley.
16. VYSOKÉ ŠKOLY, 2016. *Uplatnění absolventů* [online]. ©1998-2016 Centrum vzdělávání AMOS [cit. 2016-11-10]. Dostupné z: <http://www.vysokeskoly.com/uplatneni-absolventu/>
17. ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA JIHOČESKÁ UNIVERZITA, 2016. *Studium* [online]. [cit. 2016-11-17]. Dostupné z: http://www.zf.jcu.cz/copy_of_studenti